NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
S-sak 39/13

23.05.2013 RE/AMS
Arkiv: 2012/11800

N O T A T

Til: Styret
Fra: Rektor
Om: Automatisk utstedelse av vitnemål for bachelorgraden

Tilråding:

1.

a) NTNU endrer praksis for utstedelse av vitnemål for bachelorgraden slik at vitnemål utstedes når kravene til graden er oppnådd.
b) Utdanningsplanen skal være grunnlaget for vitnemålet.
c) Studenten kan reservere seg i inntil to semestre mot å få vitnemålet utstedt for å kunne forbedre karakteren i emner som inngår i graden.

2.

Dette medfører endringer i Forskrift av 07.12.2005 nr. 1684 om studier ved NTNU slik at § 43 nr. 1, 2 og 3 får følgende ordlyd:

§ 43. *Vitnemål*

1. *Utdanningsplanen er grunnlag for vitnemål. Vitnemål for oppnådd grad utstedes når kravene i utdanningsplanen er fullført.*

2. *Studenten kan reservere seg i inntil to semestre mot å få vitnemålet for bachelorgraden utstedt for å kunne forbedre karakteren i emner som inngår i graden.*

3. *Vitnemål utstedes normalt bare én gang for samme grad/utdanning. Vitnemålet skal gi opplysninger om hvilket studieprogram som ligger til grunn for graden. Vitnemålet skal gi opplysninger om hvilket semester og år graden/utdanningen er fullført. Eventuell hovedkarakter angis i vitnemålet. Diploma supplement inngår som en del av vitnemålet. Karakterutskrift som inneholder de emner studenten har bestått, og som er grunnlaget for graden/utdanningen, følger som vedlegg til vitnemålet.*

Nåværende nr. 2, 3 og 4 blir 4, 5 og 6.

Endringene gjelder fra 1. august 2014 og gjelder da også for studenter som allerede er tatt opp.

Bakgrunn

Ved NTNU er det ulike rutiner for utstedelse av vitnemål. Ved masterstudiene utstedes vitnemålet så snart studenten har oppnådd graden. Studenter som har oppnådd bachelorgraden må imidlertid selv be om å få utstedt vitnemålet og spesifiserer da hvilke emner de ønsker skal inngå i graden. Det registreres ikke at studenten har oppnådd bachelorgraden før studenten har bestilt vitnemålet og fått dette utskrevet. Grunnlaget for vitnemålet skal være studentens utdanningsplan.

Graden består av et gitt antall studiepoeng. Bachelorgraden er på 180 studiepoeng (240 for utøvende musikkutdanning). Emner tilsvarende dette vil da inngå i graden og dokumenteres på karakterutskriften som er grunnlaget for vitnemålet. Eventuelle emner som studenten har tatt utover dette vil ikke inngå i graden, men vil bli dokumentert på den ordinære karakterutskriften som studenten kan be om i tillegg til vitnemålet.

Rektor ønsker nå at også bachelorgraden skal utstedes automatisk ved at vitnemålet skal utstedes så snart kravene til graden er oppnådd.

Rapportering og gjennomstrømming

Studentene kan ha ulike grunner til å la være å be om å få vitnemål for bachelorgraden selv om kravet til graden er oppnådd. De kan ønske å vente for å kunne ta flere emner eller ønske å forbedre karakteren på emner som er bestått.

Ønsket om å gå over til en annen praksis er begrunnet i større behov for korrekte tall for gjennomstrømming og frafall. Når det ikke registreres at studenten har oppnådd graden før studenten selv ber om vitnemålet fører dette til at vi ikke kan levere korrekte tatt med hensyn til hvor mange som har oppnådd bachelorgraden og gjennomført studiet på normert tid. Vi mangler dermed et viktig grunnlag for å gjennomføre analyser av faktisk produksjon og kartlegge studentflyt og frafall. Kunnskapsdepartementet har også bedt institusjonene om å utvikle rutiner for registrering av ferdige kandidater for bachelorgraden. Det innebærer at det vil være en større forventning om at vi kan levere korrekte tall som viser i hvilken grad studentene gjennomfører studiene på normert tid og NTNU har i «Blåboka» for 2012/13 sagt at automatisk fangst av bachelorgrader vil være et tiltak for å oppnå dette.

Både Universitetet i Oslo (UiO) og Universitetet i Bergen (UiB) har innført automatisk utstedelse av vitnemål for bachelorgraden når kravene til graden er oppfylt. Også arbeidsgruppa som var nedsatt av Universitets- og høgskolerådet (UHR) for å se på nasjonal standardisering av vitnemål, anbefalte at vitnemål ble utstedt automatisk også for bachelorgraden.

Utdanningsplanens rolle

Studenter som tas opp til studier av 60 studiepoengs omfang eller mer skal inngå utdanningsplan. Utdanningsplanen skal være en gjensidig avtale mellom studenten og institusjonen om studentens studieløp. Det er fakultetet som skal inngå utdanningsplan med sine studenter. Når målet med studiet er nådd, dvs når studiet er fullført, skal eventuelt vitnemål utstedes og studieretten termineres. Når utdanningsplanen er fullført og kravene til graden er oppnådd, er det en naturlig følge at vitnemålet utstedes uten at studenten må be om å få vitnemålet.

Det kan av mange grunner være krevende kontinuerlig å vedlikeholde en utdanningsplan, spesielt for bachelorstudiene. Dette skyldes blant annet at det er stor grad av valgfrihet i programmene, at det er stort innslag av ekstern utdanning som skal innpasses og at studentene begynner på flere program

samtidig. Som et delmål kan vi derfor sette at utdanningsplanen skal være utfylt før vitnemålet fremstilles og at det skal være grunnlaget for vitnemålsfremstillingen. Da vil utdanningsplanen stemme på det tidspunktet studenten fullfører og vi kan lettere framskaffe statistikk for gjennomstrømming i tillegg til at rapporteringen til Database for statistikk om høgre utdanning (DBH) vil bli korrekt.

Forslag til nye rutiner

Forslag om ny praksis og endring av NTNUs felles studieforskrift ble sendt på høring til fakultetene og Studenttinget den 28.08.12. Det ble foreslått at vitnemål for bachelorgraden skal utstedes så snart kravene til bachelorgraden er oppnådd og at utdanningsplanen skal være grunnlaget for vitnemålet. Det ble videre foreslått at studenten skal ha mulighet til å reservere seg mot å få vitnemålet utskrevet i inntil to semestre for å forbedre karakteren i emner som inngår i graden, men at det ikke skal være mulig å bytte ut emner når graden er oppnådd. Nye emner som studenten tar i denne perioden vil ikke inngå i graden, men vil bli dokumentert på en ordinær karakterutskrift. En slik reservasjonsordning vil innebære at studenten blir rapportert med oppnådd grad, men at selve utskrivingen av vitnemålet kan utsettes. Dette er tilsvarende den ordningen som UiO har.

Høringsuttalelser

Alle fakultetene støtter i prinsippet at vitnemål skal utstedes når graden er oppnådd, men HF og SVT peker i sine uttalelser på at kontinuerlig vedlikehold av utdanningsplanen vil kreve store administrative ressurser da det er en stor valgfri del i fleste bachelorprogrammene og at studentene ofte endrer emner hvert studieår. HF og SVT forventer at det blir en grundig prosess for å utarbeide klare rutiner og at arbeidsfordelingen mellom fakultetene og Studieavdelingen (eksamenskontoret) må være tydelig. Når det gjelder reservasjonsretten mener HF og SVT at den også bør omfatte nye emner som studenten tar i perioden for utsettelse. De begrunner dette med at det er stor grad av valgfrihet i programmene og at det er rimelig at studenten får ta inn nye emner i graden så lenge selve vitnemålet ikke er utskrevet.

NT-fakultetet støtter forslaget om automatisk utstedelse av vitnemål. De viser til at de jevnlig anmoder sine studenter om å bestille bachelorvinemål så snart graden er oppnådd da det skaper uklarhet at studenten ikke har tatt ut bachelorgraden og emneinnholdet ikke er klart avgrenset når de starter på masterstudiet. NT viser til at innføring av en reservasjonsrett vil svekke formålet med den endrede praksisen, men antar at kandidater som vil ønske å reservere seg ikke vil bli større enn at den foreslåtte endring vil kunne gi en vesentlig forbedring i forhold til dagens situasjon når det gjelder rapporteringsgrunnlag til DBH o.l.

IVT, IME og DMF stiller seg positive til de foreslåtte endringene. Også Studenttinget støtter forslaget og mener det vil gi et bedre tallgrunnlag for rapportering til DBH og at det vil gi bedre grunnlag for analyse av studentenes studiesituasjon. Studenttinget peker på viktigheten av at studentene blir informert om endringene og at disse kommer tydelig til syne i utdanningsplanen på Studweb. Studenten må selv få mulighet til å godkjenne utdanningsplanen før han/hun godkjenner utstedelse av vitnemålet. Studenttinget støtter muligheten for utsettelse i inntil to semester, men mener studenten må ha mulighet for både å forbedre karakteren i emner og endre emnesammensetningen i grunnlaget som skal inngå i graden.

Vurdering

Prorektor oppnevnte i januar 2013 en arbeidsgruppe som fikk i mandat å gå gjennom utfordringer og muligheter for å få på plass automatisk utstedelse av bachelorvitnemål når kravene til graden er oppnådd samt se på felles rutiner og arbeidsdeling mellom fakultetene og Studieavdelingen.

Arbeidsgruppa har skissert hovedprinsippene for automatisk utstedelse av vitnemål for bachelorgraden og har gått gjennom felles rutiner og arbeidsdeling. Arbeidsgruppa foreslår at fakultetene har ansvaret for vedlikehold og kontroll av utdanningsplaner, mens Studieavdelingen bør ha ansvaret for å kjøre rutiner for gradfangst basert på utdanningsplaner, håndtere reservasjonsrett og ferdigstille vitnemålene.

Vedlikehold av utdanningsplaner og overgang til automatisk utstedelse av vitnemål vil være spesielt ressurskrevende for HF og SVT, særlig i en overgangsperiode hvor det vil bli en omfattende «rydding» blant de som allerede har oppnådd graden.

Når det gjelder spørsmålet om reservasjonsretten, dvs muligheten for studenten til å be om å få utsette utstedelsen av vitnemål i inntil to semestre, så foreslår vi at dette skal gjelde for å forbedre karakteren i emner som allerede inngår i graden, tilsvarende den ordning som UiO har innført. Dette er også anbefalt fra den nasjonale vitnemålsgruppa fra Universitets- og høgskolerådet som har sett på nasjonale standarder for vitnemål.

Alle studenter som har fullført grad ved NTNU vil etter gjeldende ordning ha mulighet til å melde seg til eksamen i emner som de fyller kravene til. De har også rett til å følge undervisningen i emnene dersom adgangen ikke er begrenset. Dette vil fortsatt glede og vil være praktisk dersom studenten ønsker å ta flere emner etter at graden er oppnådd. En automatisk utstedelse av vitnemål vil ikke medføre noen endring i dette.

Dersom reservasjonsretten også skal gjelde bytte av emner i graden vil ikke kandidatene bli registrert med oppnådd grad før reservasjonsperioden er ute. Formålet med de nye rutinene vil da bli mer begrenset ved at den gruppen som ber om utsettelse ikke vil bli rapportert med oppnådd grad før reservasjonsperioden er ute. Sannsynligvis vil også flere studenter be om utsettelse slik at ferdige kandidater i større grad ikke vil bli registrert med oppnådd grad. Studentene har uansett mulighet for å melde seg til nye emner og vil få disse dokumentert selv om de ikke kan tas inn i graden.

Den nye ordningen foreslås innført fra 1. august 2014 for alle studentene. Studenter som på dette tidspunktet har oppnådd graden vil da få vitnemålet utstedt automatisk. Da det er stor valgfrihet i mange bachelorprogrammer er det behov for at studentene har mulighet for å innrette seg slik at de ikke blir «fanget» av de nye rutinene ved at de allerede tilfredsstiller kravene til graden. Da vil studenter som allerede er tatt opp ha ett år på seg til å innrette seg ved å ta emner som de ønsker skal inngå i graden i studieåret 2013/14. Studenter som starter etter at ny ordning er innført vil ikke ha noen forventning om at vitnemålet ikke blir utstedt så snart graden er oppnådd.

Saken ble drøftet i Utdanningsutvalget den 22.05.13. Utdanningsutvalget har samlet anbefalt rektors forslag.

Overgangen til automatisk utstedelse av vitnemål for bachelorgraden medfører behov for å endre bestemmelsen om vitnemål i NTNUs studieforskrift (§ 43).

Bestemmelsen vises her i sin helhet. Det som er satt i kursiv og understreket er foreslåtte endringer:

§ 43. *Vitnemål*

1. Utdanningsplanen er grunnlag for vitnemål. Vitnemål for oppnådd grad utstedes når kravene i utdanningsplanen er fullført.

~~1.~~*2. Studenten kan reservere seg i inntil to semestre mot å få vitnemålet for bachelorgraden utstedt for å kunne forbedre karakteren i emner som inngår i graden.*

1. ~~Vitnemål utstedes ved fullført grad eller fullført utdanning~~. Vitnemål utstedes normalt bare én gang for samme grad/utdanning. Vitnemålet skal gi opplysninger om hvilket studieprogram som ligger til grunn for graden. Vitnemålet skal gi opplysninger om hvilket semester og år graden/utdanningen er fullført. Eventuell hovedkarakter angis i vitnemålet. Diploma supplement inngår som en del av vitnemålet. Karakterutskrift som inneholder de emner studenten har bestått, *og som er grunnlaget for graden/utdanningen*, følger som vedlegg til vitnemålet.
2. For at en kandidat skal få utstedt vitnemål for grad fra NTNU må minst 60 av studiepoengene, som skal inngå i beregningsgrunnlaget for graden, være avlagt ved NTNU.
3. For grader som gis i samarbeid med andre norske eller utenlandske institusjoner (fellesgrader) må minst 30 studiepoeng være avlagt ved NTNU.
4. Ved godskriving av utdanning, som tidligere har inngått i beregningsgrunnlaget for en grad eller som del av en grad eller yrkesutdanning, må studenten i tillegg ha avlagt minst 60 nye studiepoeng før det kan tildeles en ny grad. Fakultetet selv kan fastsette krav om inntil 90 nye studiepoeng for bestemte utdanninger. Rektor kan fastsette krav om inntil 90 nye studiepoeng for sivilingeniørutdanningen og de 5-årige lektorutdanningene.

Vedlegg:
Høringsbrev av 28.08.12
Høringsuttalelser:
Høringsuttalelse fra SVT
Høringsuttalelse fra HF
Høringsuttalelse fra NT
Høringsuttalelse fra IVT
Høringsuttalelse fra IME
Høringsuttalelse fra DMF
Høringsuttalelse fra Studenttinget
Rapport fra arbeidsgruppe